

Molly zmatkuje

V posledních týdnech sledovali ošetřovatelé slonů březí Molly každou hodinu. Po nocích střídavě drželi stráž přímo u porodního kotce nebo ji sledovali přes kameru. Veterinář doktor Krátký udělal všemožná předběžná opatření, abychom v případě nepředvídatelných komplikací byli na všechno připraveni. Přesto byl ten okamžik porodu tak nějak nečekaný a zvláštní.

Bude to Mollyino první mládě a Radek mi vysvětlil, že nezkušené sloní matky reagují obzvláště citlivě. Značné porodní bolesti, ale také jakékoliv vyrušení jim mohly navodit stres a vyvolat paniku. Což nezřídka kdy vede k tomu, že ve zmatku své mládě zapudí, zraní, nebo dokonce zabijí. Ošetřovatelé by v takovém případě museli bleskově zareagovat, matku odlákat a slůně zachránit. Modlila jsem se, aby Molly mezi tyto zmatkující slonice nepatřila.

Molly ve svém boxu neklidně pobíhala sem a tam. Úplně očividně měla silné bolesti. Ale bylo tu ještě něco jiného. Zdálo se, že ji něco strašně rozrušuje, protože rozzlobeně troubila a stále dokola narážela hlavou do mříže, za kterou jsme všechno dění sledovali. Jeden

z jejich nárazů do mříže způsobil tak ohlušující rámus, že jsme vyděšeně uskočili.

„To se mi vůbec, ale vůbec nelíbí. Něco není v pořádku. Molly se nechová normálně,“ poznamenala Róza a soustředěně slonici pozorovala.

Rózu Selanskou všichni ze zooparku Zoo-Ráj upřímně nazývali *zaříkávačka slonů*. Bylo jí přes šedesát let, měla stříbrošedé vlasy, laskavé oči, vráscitou pokožku, na ní spoustu rýh od smíchu, a vyzařovala z ní velká moudrost, čímž se tak nějak podobala svým svěřencům. Téměř celý svůj život strávila mezi slony. Žila s nimi v Thajsku, v Africe, studovala jejich chování a několik desítek let s nimi pracovala ve velkých evropských zoologických zahradách. Šrédl ji před lety přetáhl z jiného zooparku, což byl výjimečně smysluplný počin bývalého ředitele. Mamka byla každopádně ráda, že má ve svém týmu tak schopnou a angažovanou expertku na slony. Obzvláště teď, když nastal porod.

Mám Rózu ráda. Stejně jako od vedoucího revíru Radka Bílka jsem se od ní mohla tolik naučit, v její přítomnosti jsem se vždycky cítila dobře a ohromně mě těšilo, že jsem s ní směla spolupracovat. Obdivovala jsem, jak klidně a s rozvahou s těmi citlivými obry pracovala. A byla jsem si jistá, že s nimi svým způsobem skutečně dokázala mluvit.

„Stalo se v posledních dnech něco mimořádného, o čem nevím? Změnilo se něco v Mollyině denním režimu?“ zeptala se ostatních.

Všichni zakroutili hlavou. Radek se poškrábal na krku a usilovně přemýšlel. „Co by stálo za zvážení: Přesunuli jsme ji do nového porodního boxu, protože se zdálo, že se v tom předchozím necítla dobře. A ze stáda jsme k ní přivedli její kamarádku Makenu, aby si nepřipadala tak osamělá. Myslel jsem, že její přítomnost by ji mohla uklidňovat. Ale o tom víš. Jo, a to, že má už dva dny nového ošetřovatele, to víš taky.“ Radek ukázal na Tomáše Kudličku. Silného, vzrostlého muže kolem padesátky, s krátce střiženými černými vlasy, kterého jsem si doteď vlastně ani nevšimala. Moc nemluvil a většinou se nenápadně držel stranou.

„Tomáš se už za tu krátkou dobu velmi dobře zapracoval. Od něho se Molly dostává potravy i péče, na které je zvyklá,“ pokračoval Radek.

Róza si Tomáše chvíli prohlížela. Ten se rozpačitě usmál a schoval své velké ruce do kapes zelených montérek.

Rozrušení slonice rostlo. Stále neklidněji pobíhala po boxu. Její nárazy do mříže byly čím dál silnější.

„Klid, děvče, klid!“ snažila se ji Róza mírným hlasem upokojit.

A pak šlo všechno strašně rychle. Molly si nás přestala všimat, zůstala náhle jako opařená stát a s legračním zvukem do měkké vrstvy slámy plesklo její mládě. Radek nechal box vystlat extra silnou vrstvou podestýlky, aby to malé přistálo do měkkého a nezranilo se. Nečekala jsem ale, že to půjde takovým fofrem.

Zdalo se, že Molly hlasitým troubením zdraví své mládě. A na krátký okamžik jsme si s ulehčením mysleli, že všechno bude dobré. Ale místo toho, aby se hned obrátila ke svému drobečkovi a pomohla mu dostat se z placenty, útočila teď znovu a znovu na mříž, za kterou jsme stáli. Róza si ustaraně přejela dlaní po dlouhém šedém copu.

„Něco ji tak moc vyvádí z míry, že se o své mládě nestará. To nevypadá dobře. Jestli mu nepomůže dostat se z placenty, tak se to malé utopí. Když ale zasáhne moc brzy, narušíme pouto, které by teď mělo mezi matkou a mládětem vzniknout. Jednoduše ještě musíme počkat.“

Ale Molly vůbec nemyslela na to, jak navázat pevné pouto se svým mládětem. Vůbec si ho nevšímalá. Jako smyslů zbavená stále kopala předníma nohama do mříže, mlátila do ní chobotem tak silně, až se třásla. Celou svou vahou do ní narážela, až se země pod našima nohama rozechvěla. Jakoby nás všechny chtěla odehnat, nebo dokonce zašlapat. Přes horko, které stáj naplňovalo, mi

přeběhl mráz po zádech. Šokovaný Radek si nevěřicně protíral oči a snažil se svého miláčka upokojit.

„Klid, má obryně, klid. Co to s tebou je? Jsem přece u tebe, nemusíš se znepokojovat. Vůbec svou Molly nepoznávám! Už s ní pracuji tolik let – je to ta nejkliďnější slonice z celého stáda. V životě by mouše neublížila, a teď tohle!“ Pohledem hledal radu u Rózy. Ale ani ona si Mollyino chování neuměla vysvětlit.

Mezitím leželo mokré sloní mládě v hluboké slámě, uvězněné v placentě, která ho svírala jako tenká bílá fólie z umělé hmoty. Zoufale sebou mrskalo jako obrovský kapr na suchu a pokoušelo se osvobodit vlastními silami, aby se mohlo konečně nadechnout. Ale to se slonímu novorozeňátku nedařilo a Molly mu prostě pomoci nechtěla.

„Ó můj bože!“ zašeptala jsem zoufale. Ještě pár minut a mládě se bídne udusí, jestli se rychle něco nestane.

„Radku, rychle, přiveď Makenu!“ rozhodla Róza.

Radek na ni nevěřicně pohlédl a zaváhal. „Makenu? Proč to? Nemyslím si, že je to dobrý nápad. Molly na ní v tomhle stavu určitě zaútočí! A pak tu budeme mít dva slony mimo kontrolu, kteří se přinejmenším navzájem zraní. Myslím, že je to moc nebezpečné, především pro to maličké!“

Róza mu s přesvědčením položila ruku na pravé rameno. „Věř mi, Radku, přiveď Makenu. Jsem si jistá, že ona

bude vědět, co dělat. Už na svět přivedla dvě mláďata. Její zkušenost a jistota mohou Molly uklidnit.“

Radek tázavě pohlédl na mamku, a když i ona na něho povzbudivě kývla, nerad udělal, o co byl žádán. Otevřel dveře sousedního boxu. Makena, která celé dění starostlivě sledovala, bez váhání vstoupila do porodního boxu. Zdálo se, že skutečně okamžitě pochopila závažnost situace.

Šikovně odrazila Molly, která se na svou kamarádku, přesně tak, jak se obával Radek, s hlasitým troubením rozezleně vrhla. Aby ochránila mláďě, postavila se mohutná Makena se svými třemi tunami tělesné váhy před něj, aby ho běsnící Molly ve své zlosti nezranila, a začala svým chobotem to maličké starostlivě vyprošťovat z mazlavé blány.

Sloní chobot je podle mě moc legrační a současně naprosto fascinující orgán. V jedné knize o tlustokožcích jsem četla, že je Indové nazývali *Hastin*, což znamená *zvíře s rukou*. Každý, kdo už jako já měl tu čest, nechat se prozkoumávat chobotem, chápe moc dobře proč. Mollyina a Makenina jemná motorika prstů, tedy tím myslím jejich chobotů, je obdivuhodná. Svým prodlouženým nosem nejen dýchají, ale dokážou s ním i ty nejneuvěřitelnější věci. Sprchují se s ním vodou, trhají s ním vysoko rostoucí listy. A kdo jiný dokáže svým čichacím ústrojím

utáhnout náklad vážící až dvě tuny?! Jejich chobot v sobě skrývá medvědí sílu i jemnost kočičích tlapek. Něžně jím hladí své druhy, hledají v mých kapsách jablka anebo jako právě teď Makena vysvobozují svá mláďata z placenty.

Molly se znovu pokusila napadnout Makenu, ale ta jí jen rychle nastavila své mocné pozadí a Mollyin útok vyšel naprázdno. Kousek po kousku stahovala zkušená matka mláděti vlhkou blánu z těla. Z malého slona bylo vidět čím dál víc, a když konečně byla celá jeho hlava volná, otrěpal se a hlasitě se nadechl.

Také my jsme s úlevou vydechli. Žil! Róza měla pravdu. Makena instinktivně udělala, co bylo třeba.

„Tak to bylo na poslední chvíli. Hodná holka, to jsi dobře udělala!“ chválila Róza Makenu a přes mříž jí podala jablko, které ona lačně snědla. Pak se Makena zase rychle obrátila k novorozeněti a šikovně odstrčila podrážděnou Molly. Láskyplně se ho teď snažila chobotem podepřít, aby mu pomohla na nohy. To vůbec nebylo tak jednoduché. Přeci jen už hned po porodu vážilo přibližně sto kilogramů.

Bylo to legrační, jak se snažilo udržet rovnováhu, ale přesto se pokaždé hned rozpláclo do slámy. Ale malý tlustokožec se nenechal odradit a s pomocí své náhradní mámy to zkoušel znovu a znovu. Ten maličký, nebo ta maličká, jakého je pohlaví, jsme přeci jen ještě nevěděli,

byl k sežrání. A všichni se museli usmát, když z nadšeného Radka vypadlo: „Můj ty bože! Je to ale boubelínek, takový sladoučký bublík!“

Mamka přikývla: „Sice nevím, co to bublík je, ale sedí to, Radku. Myslím, že bychom mu tak mohli říkat.“

Všichni souhlasně přitakali a mohl to být opravdu šťastný okamžik, kdyby jen Molly bývala své mládě přijala. Jí ale bylo mládě i jeho pokusy o první krůčky lhostejné. Znovu rozzlobeně narážela do mříže, rozrušeně troubila a chobotem se oháněla po čemsi neviditelném.

Věděla jsem od Rózy, jak moc je pro Bublíka důležité, aby ho matka kojila. Mateřské mléko posiluje imunitu mláďat. Jestliže ho sloní mládě nebude mít dostatek, nebo dokonce vůbec žádné, nebude dost silné a může snadno zemřít. Mohli jsme ho sice odkojit uměle, tedy krmit ho náhradní výživou z lahvičky, ale to pro něj, stejně jako u naší gorilí holčičky Banži, také znamenalo značné riziko. Takže naše malé sluně zdaleka nebylo z bryndy venku.

Asi po půl hodině se to Makeně podařilo. Bublík stál na vlastních nohách. Sice ještě dost nejistě, ale stál. To-

máš Kudlička odešel za zbytkem stáda, aby tam obstaral své povinnosti, doktora Krátkého odvolali k neodkladnému případu u tukanů a Molly byla tak vyčerpaná ze všeho toho rozrušení a z útrap porodu, že přestala zuřit. Otočila se k Bublíkovi zády a sklonila hlavu.

Ani o tři hodiny později, kdy už Makena byla zpátky ve svém boxu, nevěnovala novopečená matka svému mláděti prázdnou pozornost. Róza musela učinit těžké a nevratné rozhodnutí.

„Nemá to smysl. Odvedeme Bublíka z porodního boxu a dáme mu něco vypít, jinak to nepřestojí. Tolik jsem si přála, aby Molly to malé přijala. Ale nesmíme jeho život vystavit v sázku.“

Chvíli jsme tam mlčky stály a pozorovaly Molly. Všechen vztek a agrese z ní vyprchaly. Úplně klidná teď stála v rohu. Vypadala vystrašeně. Byla vylekaná a neskutečně smutná.